

Comentariul operei Concert din muzica de Bach scrisa de Hortensia Papadat-Bengescu - a doua parte

Opera "Concert din muzica de Bach" isi concentreaza actiunea in jurul a trei nuclee: familia Elenei Draganescu, cea a Rimilor si, in sfarsit, a Adei Razu. Intriga o constituie pregatirea unui concert in saloanele Elenei, la care urmeaza sa participe lumea buna a Bucurestiului interbelic. Legatura intre cele trei familii, deci unitatea epica, e asigurata de Mini si Nory, care le frecventeaza preocupate de "ce zice lumea", in general. Aflam, astfel, ca Rim are legaturi obscure cu Sia si e preocupat de trecerea, pe numele sau, a casei Linei; ca Ada isi renoveaza existenta prin Lica Trubadurul; ca gemenii Hallipa vaneaza testamentul familiei; ca Elena e disponibila pentru Marcian.

In fond actiunea e redusa aproape la zero. Eroii nu actioneaza au loc doar explicatii, supozitii, comentarii ale unor intentii nefinalizate. Ei nu evolueaza cu exceptia lui Lica - exemplar tipic al parvenitului. Preocuparea lor e de a-si etala un statut care nu li se potriveste. Aceasta, deoarece toti au origine obscura pe care incearca s-o mascheze, fara sa reuseasca pana la capat, prin "maniere" specifice burgheziei in care de-abia au intrat.

De exemplu, Lica e fost plutonier-major in armata Ada e fata de "fainar", Draganescu se trage dintr-o familie de carciunari. Sunt, deci, parveniti de dupa razboi, bogati si dornici sa se constituie intr-o "elita". Ca atare, mimeaza convenientele acesteia participarea la receptii oficiale, concerte, curse de cai etc.

Nici o surpriza ca vestea concertului, pretext monden, le acapareaza tot timpul, fiindca nu au griji materiale precum eroii balzacieni. Economicul nu e determinant nici chiar pentru Lica indiferent, parca fata de ideea de avere (ceea ce nu inseamna ca nu va profita, din plin, de aceasta). A trai este cuvantul lor de ordine, insa felul cum o fac este elementul socant. Aproape fara exceptie, toti traiesc intr-o ambiguitate morala mai ales femeile, roabe ale instinctului (originea plebea le trage in jos, spre murdaria vietii), fac cu greu fata imprejurarilor. Este cazul Linei, santajata psihologic de Rim, al vulgarei Ada, nerabdatoare sa ramana vaduva al Elenei, a carei duplicitate ii creeaza remuscari. Rim e si el dubios, urzind planuri ascunse. in sinteza avem de-a face cu niste "suflete primitive si grosiere", care "n-au luat din civilizatie decat confortul" (George Calinescu).

Egoismul si amoralitatea le fac detestabile. In aceasta ordine, lubricul Rim, cinica Ada, echivoca Lina se situeaza in prim plan. O figura aparte face Lica Trubadurul, descendent al unei serii intregi de arivisti, deosebit de predecesorii sai prin cateva insusiri demne de semnalat. Crud, egoist, dar necalculat dispretuitor fata de femeile din societatea aleasa posedand arta de a se face placut sexului frumos, e un fante de mahala care parvine gratie intamplarii. De fapt nu-si provoaca niciodata norocul, ci doar il primeste cu o sublima indiferenta Este un produs tipic al unei societati superficiale.